

THỰC TRẠNG TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM TRONG GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG CHO TRẺ 5–6 TUỔI TẠI CÁC TRƯỜNG MẦM NON Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Lê Nữ Thái Thủy¹

Tóm tắt: Hoạt động trải nghiệm đóng vai trò quan trọng trong việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non, đặc biệt là nhóm tuổi 5–6 tuổi – giai đoạn chuẩn bị bước vào tiểu học. Bài viết này tập trung khảo sát và phân tích thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm tại một số trường mầm non trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh, từ đó đánh giá mức độ hiệu quả, những thuận lợi, khó khăn và đề xuất hướng cải tiến. Kết quả nghiên cứu cho thấy, mặc dù nhận thức của giáo viên và cán bộ quản lý về vai trò của hoạt động trải nghiệm khá tích cực, nhưng việc tổ chức các hoạt động này còn gặp nhiều rào cản về điều kiện cơ sở vật chất, thời gian, và chương trình đào tạo. Từ thực tiễn khảo sát, bài viết đưa ra một số khuyến nghị nhằm nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non.

Từ khóa: kỹ năng sống, hoạt động trải nghiệm, giáo dục mầm non, trẻ 5–6 tuổi, thực trạng.

1. MỞ ĐẦU

Giáo dục kỹ năng sống là một trong những mục tiêu quan trọng trong Chương trình Giáo dục mầm non, được quy định rõ tại Văn bản hợp nhất số 01/VBHN-BGDĐT ngày 13/4/2021 của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Trong đó, hoạt động trải nghiệm được xác định là phương tiện giáo dục tích cực, giúp trẻ hình thành kỹ năng thông qua tham gia vào các hoạt động thực tiễn có ý nghĩa.

Về mặt khoa học, các lý thuyết của Dewey (1938), Kolb (1984) và nhiều tổ chức quốc tế như WHO (1997), UNICEF (2012) đều khẳng định rằng trẻ học hiệu quả nhất khi được trải nghiệm. Hoạt động trải nghiệm không chỉ giúp chuyển hóa kiến thức thành hành vi, mà còn là con đường phát triển toàn diện các kỹ năng sống thiết yếu như hợp tác, tự phục vụ, giao tiếp và giải quyết vấn đề. Những nghiên cứu này là nền tảng khoa học quan trọng định hướng cho việc xây dựng mô hình giáo dục hiện đại trong nhà trường.

Tuy nhiên, khảo sát thực tiễn tại các trường mầm non trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh cho thấy, việc tổ chức hoạt động trải nghiệm vẫn còn mang tính hình thức, chưa đồng đều và thiếu hệ thống. Theo khảo sát của Nguyễn Ánh Tuyết (2018), chỉ 38% giáo viên cho biết thường xuyên tổ chức hoạt động trải nghiệm có mục tiêu cụ thể; nhiều giáo viên lúng túng trong thiết kế nội dung phù hợp với trẻ 5–6 tuổi. Nghiên cứu của Lê Thị

¹ Trường Mầm non Vương quốc tí hon

Thanh Mai (2022) cũng chỉ ra rằng hơn 50% cơ sở mầm non chưa tích hợp đầy đủ kỹ năng sống trong chương trình giáo dục. Điều này phản ánh khoảng cách giữa lý thuyết và thực hành trong triển khai hoạt động trải nghiệm tại các cơ sở giáo dục mầm non.

Trong bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục hiện nay, đặc biệt với yêu cầu phát triển phẩm chất và năng lực người học, việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ ngay từ bậc học mầm non là cấp thiết. Giai đoạn 5–6 tuổi là thời kỳ vàng để hình thành nền tảng nhân cách và khả năng thích ứng xã hội cho trẻ. Do đó, việc nghiên cứu thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống không chỉ nhằm phản ánh chính xác hiện trạng, mà còn góp phần đề xuất giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục mầm non, phù hợp với yêu cầu phát triển toàn diện và hội nhập quốc tế.

Từ những căn cứ trên, có thể thấy việc nghiên cứu thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5–6 tuổi tại các trường mầm non là cần thiết và cấp bách. Không chỉ nhằm phản ánh đúng thực tiễn đang diễn ra, nghiên cứu còn góp phần cung cấp cơ sở khoa học và thực tiễn cho việc điều chỉnh chính sách, đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục mầm non, hướng đến mục tiêu phát triển toàn diện cho trẻ trong giai đoạn đầu đời.

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận về hoạt động trải nghiệm và kỹ năng sống trong giáo dục mầm non

Hoạt động trải nghiệm trong giáo dục mầm non được hiểu là quá trình tổ chức các hoạt động học tập, vui chơi, khám phá mà trong đó trẻ được tham gia trực tiếp vào các tình huống có ý nghĩa, qua đó tích lũy kinh nghiệm và hình thành kỹ năng. Theo Dewey (1938), trải nghiệm là yếu tố cốt lõi của giáo dục – quá trình học phải bắt nguồn từ hành động thực tiễn của người học. Kolb (1984) cũng xác định rằng học tập hiệu quả diễn ra khi người học trải qua chu trình gồm: trải nghiệm cụ thể, phản ánh, khái quát hóa và áp dụng vào tình huống mới.

Kỹ năng sống, theo định nghĩa của WHO (1997), là tập hợp các hành vi thích ứng tích cực giúp cá nhân đối phó hiệu quả với những yêu cầu và thử thách trong cuộc sống hàng ngày. Trong bối cảnh giáo dục mầm non, kỹ năng sống thường bao gồm các nhóm kỹ năng cơ bản như: kỹ năng tự phục vụ (tự ăn, mặc, vệ sinh cá nhân), kỹ năng giao tiếp (lắng nghe, diễn đạt cảm xúc, chào hỏi...), kỹ năng hợp tác (làm việc nhóm, chia sẻ, tuân thủ luật chơi), kỹ năng giải quyết vấn đề (xử lý mâu thuẫn, đưa ra lựa chọn phù hợp).

Việc tổ chức hoạt động trải nghiệm chính là phương tiện để trẻ hình thành kỹ năng sống một cách tự nhiên thông qua quan sát, thực hành và tương tác xã hội. Mối quan hệ giữa hoạt động trải nghiệm và kỹ năng sống mang tính chất tương hỗ: trải nghiệm là con đường, kỹ năng sống là kết quả.

2.2. Thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5–6 tuổi tại các trường mầm non

2.2.1. Thiết kế khảo sát

- Đối tượng khảo sát: 150 giáo viên, 60 cán bộ quản lý, 80 phụ huynh và 200 trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi

- Địa bàn khảo sát: 10 trường mầm non tư thục thuộc các khu vực đại diện cho đặc điểm kinh tế – xã hội đa dạng của Thành phố Hồ Chí Minh, bao gồm Quận 1, Quận 2, Quận 9, huyện Củ Chi, huyện Bình Chánh và Thành phố Thủ Đức

- Phương pháp khảo sát: Phiếu hỏi kết hợp phỏng vấn sâu và quan sát hoạt động thực tế. Cấu trúc phiếu hỏi gồm ba phần chính:

+ Đánh giá nhận thức của giáo viên và cán bộ quản lý về vai trò của hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống, sử dụng thang đo Likert 5 mức độ (rất không đồng ý đến rất đồng ý).

+ Tần suất tổ chức hoạt động trải nghiệm, theo 4 mức độ: không tổ chức, 1–2 lần/tuần, 3–4 lần/tuần, thường xuyên.

+ Mức độ tham gia và phối hợp của phụ huynh, đánh giá theo thang đo 4 mức: không tham gia, tham gia theo yêu cầu, tham gia chủ động, phối hợp xây dựng kế hoạch.

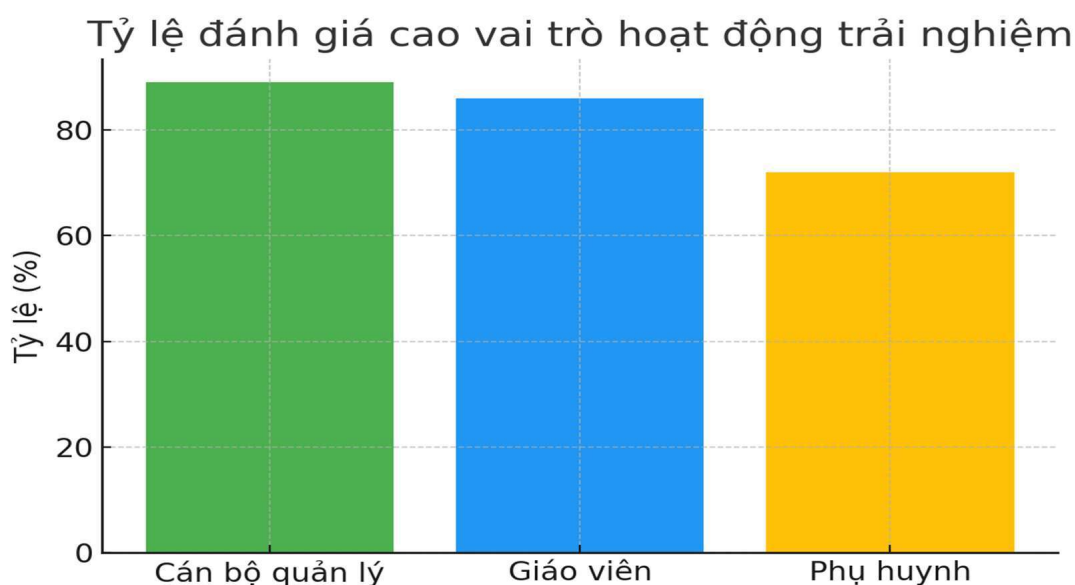
- Phỏng vấn được tiến hành với 10 giáo viên và 5 cán bộ quản lý đại diện, tập trung vào các nội dung như: khó khăn trong tổ chức hoạt động trải nghiệm, nhận thức về kỹ năng sống, đề xuất cải tiến chương trình. Phương pháp này được thực hiện theo hướng dẫn của Nguyễn Đức Danh (2017) về kỹ thuật phỏng vấn bán cấu trúc trong nghiên cứu giáo dục, nhằm đảm bảo độ tin cậy và khai thác chiều sâu thông tin.

- Quan sát được tiến hành trong các hoạt động thực tế như: chơi vai, góc nấu ăn, trồng cây và hoạt động ngoài trời để ghi nhận mức độ chủ động, giao tiếp và hợp tác của trẻ.

2.2.2. Kết quả nghiên cứu thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5–6 tuổi tại các trường mầm non

Bảng 1. Nhận thức về vai trò của hoạt động trải nghiệm

Đối tượng	Đánh giá cao vai trò của HĐTN (%)	Biết nhưng chưa rõ (%)	Không quan tâm (%)
Cán bộ quản lý	89%	10%	1%
Giáo viên	86%	13%	1%
Phụ huynh	72%	22%	6%

Biểu đồ 1. Tỷ lệ đánh giá cao vai trò hoạt động trải nghiệm

Kết quả thể hiện trong Bảng 1 và Biểu đồ 1 cho thấy mức độ nhận thức về vai trò của hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống ở trẻ 5–6 tuổi là tương đối tích cực, song vẫn còn tồn tại những khoảng cách giữa các nhóm đối tượng.

Trước hết, cán bộ quản lý có tỷ lệ đánh giá cao vai trò của hoạt động trải nghiệm cao nhất (89%), cho thấy họ nhận thức rõ tầm quan trọng của loại hình hoạt động này trong chiến lược giáo dục mầm non. Đây là tín hiệu đáng mừng vì cán bộ quản lý đóng vai trò định hướng và điều phối chính sách, kế hoạch giáo dục trong nhà trường. Việc họ có nhận thức tốt là nền tảng quan trọng để triển khai các chương trình đổi mới phương pháp giáo dục phù hợp.

Giáo viên – đối tượng trực tiếp tổ chức và hướng dẫn các hoạt động cho trẻ – cũng có tỷ lệ đánh giá cao tương đối cao (86%). Tuy nhiên, tỷ lệ này thấp hơn so với cán bộ quản lý, và có tới 13% giáo viên cho biết họ “biết nhưng chưa rõ” vai trò của hoạt động trải nghiệm. Điều này cho thấy cần có thêm các chương trình bồi dưỡng chuyên môn và chia sẻ thực tiễn nhằm nâng cao năng lực tổ chức và hiểu biết sâu hơn về bản chất, mục tiêu và tác dụng của hoạt động trải nghiệm.

Đáng chú ý là ở nhóm phụ huynh, chỉ 72% đánh giá cao vai trò của hoạt động trải nghiệm, thấp hơn đáng kể so với hai nhóm còn lại. Đặc biệt, có tới 22% phụ huynh thừa nhận “biết nhưng chưa rõ”, và 6% “không quan tâm”. Đây là con số tương đối cao, phản ánh một phần sự thiếu gắn kết giữa gia đình và nhà trường trong nhận thức về phương pháp giáo dục hiện đại. Việc phụ huynh chưa thực sự hiểu và ủng hộ có thể ảnh hưởng đến tính đồng thuận trong quá trình tổ chức hoạt động trải nghiệm, nhất là khi cần phối

hợp giữa nhà trường và gia đình.

Tóm lại, kết quả khảo sát cho thấy mức độ nhận thức cao ở đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên là cơ sở thuận lợi, song cần tăng cường truyền thông và phối hợp với phụ huynh để nâng cao sự đồng thuận và hiệu quả tổ chức hoạt động trải nghiệm. Việc nâng cao nhận thức chung giữa các bên liên quan sẽ góp phần cải thiện chất lượng giáo dục kỹ năng sống cho trẻ một cách toàn diện và bền vững

Bảng 2. Tần suất tổ chức hoạt động trải nghiệm tại các trường khảo sát

Tần suất tổ chức mỗi tháng	Tỷ lệ trường (%)
1–2 lần	62%
3–4 lần	23%
Hơn 4 lần	5%
Không tổ chức	10%

Kết quả ở Bảng 2 cho thấy tần suất tổ chức hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5–6 tuổi tại các trường mầm non trên địa bàn khảo sát vẫn còn thấp và chưa đồng đều, phản ánh thực trạng hoạt động này chưa được triển khai một cách thường xuyên và có hệ thống.

62% số trường chỉ tổ chức hoạt động trải nghiệm từ 1–2 lần/tháng, tức trung bình chưa đến một lần mỗi tuần. Đây là một con số tương đối khiêm tốn nếu so với yêu cầu cần thiết trong giáo dục kỹ năng sống – một quá trình cần diễn ra thường xuyên, liên tục và lặp lại để hình thành hành vi bền vững ở trẻ.

23% trường tổ chức với tần suất từ 3–4 lần/tháng, tương đương khoảng một lần mỗi tuần. Đây là mức tần suất hợp lý hơn nhưng vẫn chưa chiếm tỷ trọng cao trong tổng thể mẫu khảo sát.

Chỉ 5% số trường tổ chức hơn 4 lần/tháng, tức trung bình mỗi tuần có ít nhất một hoạt động trải nghiệm hỗ trợ cho kỹ năng sống. Tỷ lệ rất thấp này cho thấy việc tích hợp hoạt động trải nghiệm như một phần cốt lõi của chương trình giáo dục vẫn còn khá hạn chế trong thực tiễn.

Đáng chú ý, 10% trường không tổ chức bất kỳ hoạt động trải nghiệm nào trong tháng. Điều này phản ánh một bộ phận không nhỏ các cơ sở giáo dục mầm non chưa nhận thức đầy đủ vai trò của hoạt động trải nghiệm, hoặc có thể đang gặp phải những khó khăn về điều kiện cơ sở vật chất, đội ngũ giáo viên, hay thiếu tài liệu hướng dẫn cụ thể từ các cấp quản lý giáo dục.

Từ những số liệu trên, có thể kết luận rằng việc tổ chức hoạt động trải nghiệm tại các

trường mầm non hiện nay còn mang tính hình thức, thiếu tính ổn định và chưa đáp ứng được yêu cầu giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5–6 tuổi. Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết trong việc xây dựng khung hướng dẫn cụ thể, bồi dưỡng năng lực cho giáo viên, đồng thời đưa hoạt động trải nghiệm thành một nội dung bắt buộc trong kế hoạch giáo dục của mỗi cơ sở mầm non

Bảng 3. Hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm

Hình thức tổ chức	Tỷ lệ áp dụng (%)
Hoạt động theo nhóm lớp	72%
Hoạt động cá nhân	15%
Giao lưu liên lớp	8%
Ngoại khóa ngoài trường	5%

Bảng số liệu cho thấy sự lệch pha đáng kể trong việc lựa chọn hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm tại các trường mầm non, với sự ưu tiên áp đảo dành cho hình thức theo nhóm lớp (72%), trong khi các hình thức còn lại chỉ chiếm tỷ lệ rất nhỏ.

Cụ thể, hoạt động theo nhóm lớp chiếm tỷ lệ cao nhất (72%), cho thấy đây là hình thức tổ chức phổ biến và dễ thực hiện nhất đối với giáo viên mầm non hiện nay. Hình thức này phù hợp với cơ cấu tổ chức lớp học sẵn có, thuận tiện về quản lý và đảm bảo an toàn cho trẻ. Tuy nhiên, nếu lạm dụng quá mức hình thức này sẽ dẫn đến sự thiếu đa dạng trong trải nghiệm, giảm cơ hội phát triển kỹ năng xã hội đa chiều của trẻ.

Hoạt động cá nhân chiếm 15%, phản ánh một xu hướng ngày càng được quan tâm trong việc tôn trọng sự phát triển cá thể, giúp trẻ tự tin, chủ động, nhưng tỷ lệ này còn khá khiêm tốn. Nguyên nhân có thể đến từ sự hạn chế về thời gian, không gian, nhân lực và thói quen tổ chức theo nhóm lớp cố định.

Hoạt động giao lưu liên lớp chỉ chiếm 8% cho thấy việc tạo điều kiện để trẻ giao tiếp, hợp tác với bạn bè ngoài lớp còn chưa được chú trọng. Đây là điểm yếu trong việc rèn luyện các kỹ năng như chia sẻ, giải quyết xung đột và thích nghi với môi trường xã hội rộng hơn.

Đáng chú ý nhất là hoạt động ngoại khóa ngoài trường chỉ đạt 5%, phản ánh sự hạn chế rõ rệt trong việc đưa trẻ ra môi trường xã hội thực tế. Nguyên nhân có thể bao gồm vấn đề an toàn, kinh phí, quy định hành chính và thiếu sự phối hợp với phụ huynh, cộng đồng.

Tổng thể, số liệu cho thấy các hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm còn thiếu tính đa dạng và chưa phát huy tối đa tiềm năng của các phương pháp giáo dục mở, linh hoạt.

Việc cải thiện tỷ lệ các hình thức như giao lưu liên lớp và hoạt động ngoại khóa là rất cần thiết để tăng cường hiệu quả giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5–6 tuổi trong bối cảnh phát triển toàn diện.

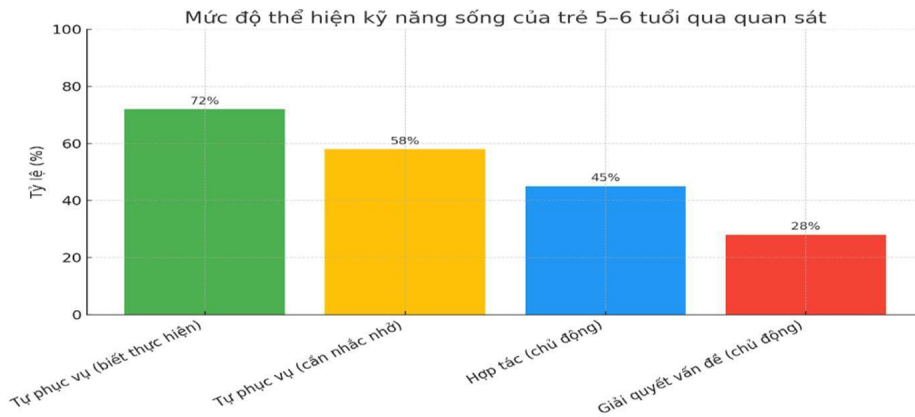
Bên cạnh khảo sát giáo viên và phụ huynh, nhóm nghiên cứu đã tiến hành quan sát và trò chuyện với 200 trẻ mẫu giáo lớn (5–6 tuổi) nhằm thu thập dữ liệu thực tiễn về khả năng thể hiện kỹ năng sống thông qua hoạt động trải nghiệm. Kết quả ghi nhận được thể hiện trong Bảng 4 dưới đây:

Bảng 4. Mức độ thể hiện kỹ năng sống của trẻ 5–6 tuổi qua quan sát

Kỹ năng sống	Tỷ lệ thể hiện (%)	Ghi chú
Tự phục vụ (biết thực hiện)	72%	Trẻ biết tự dọn bàn ăn, rửa tay, cất đồ dùng cá nhân
Tự phục vụ (cần nhắc nhở)	58%	Trẻ cần có lời nhắc từ giáo viên để thực hiện đúng
Hợp tác (chủ động)	45%	Chủ động chia sẻ, phối hợp nhóm khi có hướng dẫn
Giải quyết vấn đề (chủ động)	28%	Trẻ chủ động xử lý mâu thuẫn, lựa chọn trong tình huống giả định

Những kết quả này cho thấy, mặc dù trẻ có nền tảng nhận thức và khả năng tiếp nhận tốt, nhưng việc hình thành kỹ năng sống vẫn cần môi trường trải nghiệm phù hợp, liên tục và có định hướng rõ ràng từ người lớn.

Biểu đồ 2. Biểu đồ thể hiện mức độ kỹ năng sống của trẻ 5–6 tuổi theo kết quả quan sát thực tế.

Kết luận từ khảo sát nhóm trẻ 5–6 tuổi khẳng định rằng kỹ năng tự phục vụ có tỷ lệ

thể hiện cao nhất, cho thấy đây là nhóm kỹ năng dễ quan sát và rèn luyện qua các hoạt động hằng ngày. Trong khi đó, kỹ năng hợp tác và đặc biệt là kỹ năng giải quyết vấn đề vẫn còn hạn chế, đòi hỏi nhà trường cần thiết kế các hoạt động trải nghiệm đa dạng, có tính tương tác cao để trẻ được thực hành nhiều hơn. Điều này nhấn mạnh vai trò của giáo viên trong việc tạo ra môi trường trải nghiệm chủ động, và cho thấy tầm quan trọng của việc xây dựng chương trình giáo dục kỹ năng sống một cách có hệ thống ngay từ lứa tuổi mầm non.

2.3. Những thách thức và khó khăn khi tổ chức hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5–6 tuổi tại các trường mầm non

Hoạt động trải nghiệm là phương tiện hiệu quả giúp trẻ 5–6 tuổi hình thành và phát triển kỹ năng sống một cách tự nhiên, thông qua tương tác và giải quyết tình huống thực tế. Tuy nhiên, quá trình triển khai hoạt động trải nghiệm trong các cơ sở giáo dục mầm non tại Thành phố Hồ Chí Minh vẫn còn gặp phải nhiều khó khăn, thách thức, có thể được phân tích theo các nhóm sau:

2.3.1. Khó khăn về nhận thức và năng lực của đội ngũ giáo viên

Kết quả khảo sát cho thấy, mặc dù 86% giáo viên đánh giá cao vai trò của hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống, nhưng nhiều người vẫn lúng túng trong việc thiết kế hoạt động phù hợp với mục tiêu giáo dục kỹ năng. Đặc biệt, chỉ khoảng 48% giáo viên cho biết họ được tập huấn bài bản về tổ chức hoạt động trải nghiệm. Việc thiếu kiến thức thực tế và kỹ năng tổ chức linh hoạt khiến một số hoạt động trở nên hình thức, chưa tạo được tình huống để trẻ thể hiện hoặc rèn luyện kỹ năng sống.

2.3.2. Hạn chế về cơ sở vật chất và môi trường tổ chức

Đa số các trường mầm non tại Thành phố Hồ Chí Minh đều có không gian sân chơi hạn chế, thiếu khu vực chuyên biệt để tổ chức các hoạt động trải nghiệm như vườn rau, góc kỹ năng, khu vực mô phỏng tình huống thực tế. Điều này dẫn đến việc giáo viên phải tổ chức hoạt động trong lớp học – không gian vốn không phù hợp cho các hoạt động đòi hỏi vận động, tương tác hoặc xử lý tình huống.

2.3.3. Thiếu cơ chế phối hợp giữa nhà trường và phụ huynh

Một trong những yếu tố quan trọng giúp hoạt động trải nghiệm đạt hiệu quả là sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình. Tuy nhiên, kết quả khảo sát phụ huynh cho thấy, chỉ 38% thường xuyên tham gia hoặc hỗ trợ các hoạt động trải nghiệm tại trường. Nguyên nhân có thể đến từ tâm lý xem trách nhiệm giáo dục thuộc về giáo viên, hoặc do công việc bận rộn, không thể đồng hành cùng con em trong các hoạt động ngoài lớp học.

2.3.4. Thiếu tài liệu hướng dẫn, khung đánh giá cụ thể

Nhiều giáo viên chia sẻ rằng họ gặp khó khăn trong việc đánh giá hiệu quả hoạt động trải nghiệm bởi chưa có bộ tiêu chí rõ ràng về kết quả giáo dục kỹ năng sống qua mỗi hoạt động. Việc đánh giá chủ yếu dựa trên quan sát cảm tính hoặc cảm nhận cá nhân, dẫn đến thiếu nhất quán và không phản ánh chính xác sự tiến bộ của trẻ.

2.3.5. Thách thức từ đặc điểm tâm - sinh lý của trẻ

Trẻ 5–6 tuổi đang trong giai đoạn phát triển mạnh về nhận thức và cảm xúc nhưng khả năng tập trung còn hạn chế, dễ bị phân tán khi hoạt động không hấp dẫn hoặc kéo

dài. Việc xây dựng hoạt động phù hợp với khả năng và hứng thú của trẻ đòi hỏi giáo viên phải có sự sáng tạo và linh hoạt cao – điều mà không phải ai cũng được đào tạo hoặc có kinh nghiệm.

Có thể thấy hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống tuy có vai trò quan trọng nhưng vẫn còn nhiều thách thức trong triển khai thực tiễn tại các trường mầm non. Để khắc phục, cần có sự đầu tư đồng bộ về nhân lực, cơ sở vật chất, tài liệu hướng dẫn và chính sách phối hợp cộng đồng.

2.4. Biện pháp cải thiện thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5–6 tuổi tại các trường mầm non

Để nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi, bài viết đề xuất một số giải pháp cụ thể sau:

Thứ nhất, xây dựng bộ tiêu chí đánh giá kỹ năng sống cho trẻ theo nhóm tuổi. Ví dụ, với kỹ năng hợp tác, tiêu chí có thể là: trẻ biết chia sẻ đồ dùng với bạn, biết cùng bạn dọn dẹp sau hoạt động, biết lắng nghe khi bạn phát biểu. Với kỹ năng tự phục vụ, tiêu chí có thể là: trẻ biết tự mang khay ăn ra đúng vị trí, tự cất đồ cá nhân sau giờ học. Việc xây dựng tiêu chí nên gắn liền với các tình huống thực tế trong lớp học để giáo viên dễ dàng quan sát và đánh giá.

Thứ hai, phát triển không gian trải nghiệm mở, linh hoạt và gần gũi với trẻ. Mỗi lớp học nên có các góc trải nghiệm như: góc trồng rau mini – nơi trẻ được gieo hạt, tưới nước và quan sát quá trình phát triển của cây; góc chăm sóc thú bông – giúp trẻ rèn kỹ năng chăm sóc và thể hiện cảm xúc; khu vực giao thông mô hình – để trẻ học cách tham gia giao thông an toàn; góc siêu thị – bán hàng để trẻ nhập vai người mua, người bán, phát triển khả năng giao tiếp, đàm phán, hợp tác.

Thứ ba, tăng cường tập huấn chuyên đề cho giáo viên về thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm theo định hướng phát triển kỹ năng sống. Nội dung tập huấn nên có sự kết hợp giữa lý thuyết và thực hành, với các mô hình minh họa cụ thể. Ví dụ: giáo viên sẽ được hướng dẫn cách tổ chức một hoạt động như “nấu ăn cùng cô giáo”, bao gồm khâu chuẩn bị nguyên liệu, phân công nhiệm vụ cho trẻ, hướng dẫn vệ sinh an toàn thực phẩm, và cách đánh giá kỹ năng sau hoạt động.

Thứ tư, huy động sự tham gia của phụ huynh vào các hoạt động trải nghiệm ngoài lớp học. Các mô hình hiệu quả có thể kể đến như tổ chức “hội chợ mini” tại sân trường, nơi trẻ tự làm đồ chơi tái chế để bán, hoặc tổ chức hoạt động ngoại khóa “một ngày làm người lớn” tại siêu thị, nông trại, thư viện... Trong các hoạt động này, phụ huynh đóng vai trò hỗ trợ, đồng hành và cùng trẻ tương tác, qua đó tăng cường mối liên kết giữa nhà trường và gia đình.

3. KẾT LUẬN

Kết quả khảo sát cho thấy, giáo viên và cán bộ quản lý các trường mầm non tại TP. Hồ Chí Minh có nhận thức khá tích cực về vai trò của hoạt động trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ. Tuy nhiên, việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm còn mang tính hình thức, tần suất triển khai thấp, nội dung chưa đa dạng và phụ huynh chưa thực

sự đồng hành hiệu quả. Ở phía trẻ, kỹ năng tự phục vụ được thể hiện ở mức cao nhất, trong khi các kỹ năng hợp tác và giải quyết vấn đề vẫn còn hạn chế, phản ánh nhu cầu được tổ chức các hoạt động trải nghiệm mang tính định hướng rõ ràng, đa dạng và có chiều sâu hơn.

Về mặt lý luận, bài viết đã bổ sung khung lý thuyết rõ ràng, xác định mối quan hệ giữa hoạt động trải nghiệm và giáo dục kỹ năng sống trong bối cảnh giáo dục mầm non. Về mặt thực tiễn, nghiên cứu đã cung cấp một bức tranh tương đối toàn diện về thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm tại các trường mầm non tư thục trên địa bàn TP. Hồ Chí Minh. Đây là cơ sở quan trọng để các nhà quản lý, các nhà hoạch định chính sách và đội ngũ giáo viên điều chỉnh nội dung, phương pháp và môi trường giáo dục kỹ năng sống cho phù hợp với yêu cầu đổi mới.

Cần lưu ý rằng, mẫu khảo sát của nghiên cứu chủ yếu được thực hiện tại các trường mầm non tư thục, do đó kết quả phản ánh tương đối sát thực trạng của khối trường này trong điều kiện đô thị hóa nhanh. Tuy nhiên, điều này cũng đặt ra giới hạn về khả năng khái quát hóa sang các trường công lập hoặc các khu vực có đặc điểm kinh tế – xã hội khác biệt. Đây chính là gợi ý quan trọng cho các nghiên cứu tiếp theo có thể mở rộng phạm vi khảo sát để so sánh giữa các loại hình trường học hoặc giữa các vùng miền nhằm xây dựng cái nhìn toàn diện hơn về giáo dục kỹ năng sống qua hoạt động trải nghiệm.

Những phát hiện của nghiên cứu không chỉ làm rõ các điểm mạnh – hạn chế trong thực tiễn, mà còn góp phần định hướng cho việc phát triển chương trình giáo dục kỹ năng sống một cách bài bản, lấy trẻ làm trung tâm và hoạt động trải nghiệm làm nền tảng lâu dài.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ackermann, E. K. (2017), *The experiential turn: Understanding children's learning through play*, Cambridge University Press.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2020), *Chương trình Giáo dục mầm non*, Ban hành kèm theo Thông tư số 17/2020/TT-BGDĐT ngày 22 tháng 7 năm 2020.
3. Durlak, J. A., Domitrovich, C. E., Weissberg, R. P., & Gullotta, T. P. (2015), *Handbook of social and emotional learning: Research and practice*, The Guilford Press.
4. Kolb, D. A. (2015), *Experiential learning: Experience as the source of learning and development (2nd ed.)*, Pearson Education.
5. Lê Thị Bích Hường (2021), *Quản lý hoạt động trải nghiệm ở trường mầm non nhằm giáo dục kỹ năng sống cho trẻ*, Tạp chí Quản lý giáo dục, (35), tr.40–45.
6. Nguyễn Ánh Tuyết. (2018), *Giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non qua hoạt động vui chơi*, NXB Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh.
7. Nguyễn Thị Hòa (2020), *Tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo lớn ở trường mầm non*, Tạp chí Giáo dục, (487), tr.65–68.

8. Nguyễn Thị Thu Hạnh (2022), *Vận dụng phương pháp dạy học trải nghiệm trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi*, Tạp chí Khoa học Giáo dục Mầm non, (34), tr.45–52.
9. Pellegrini, A. D. (2016), *Play: The foundation of children's learning*. Routledge.
10. Trần Thị Xuân Mai (2019), *Phát triển kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo lớn thông qua hoạt động trải nghiệm*, Tạp chí Khoa học Giáo dục, (157), tr.54–59.
11. UNESCO (2019), *Learning through play: Strengthening learning through play in early childhood education programmes*, Paris: UNESCO Publishing.
12. Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam (2021), *Bộ chuẩn phát triển trẻ em 5 tuổi*, Hà Nội: NXB Giáo dục Việt Nam.

CURRENT STATUS OF EXPERIENTIAL ACTIVITIES IN LIFE SKILLS EDUCATION FOR 5–6-YEAR-OLD CHILDREN AT PRESCHOOLS IN HO CHI MINH CITY

Le Nu Thai Thuy

Abstract: *Experiential activities play a crucial role in life skills education for preschool children, especially those aged 5–6, as they prepare to transition into primary school. This article focuses on surveying and analyzing the current state of organizing experiential activities in several preschools across Ho Chi Minh City. It evaluates the effectiveness, identifies advantages and challenges, and proposes directions for improvement. Research findings indicate that while teachers and school administrators generally have a positive perception of the role of experiential activities, the actual organization of such activities faces numerous barriers, including limitations in infrastructure, time constraints, and curriculum design. Based on the survey data, this article presents several recommendations aimed at improving the quality of experiential activities in life skills education for preschool children.*

Keywords: *Life skills, experiential activities, early childhood education, 5–6-year-old children, current status.*

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 23-4-2025; ngày phân biện đánh giá: 15-5-2025; ngày chấp nhận đăng: 16-6-2025)